

nuvarande forskningsläge. Därför har det planerade sidantalet ofta måst överskridas.

TRE betyder en kodifiering och en allsidig och nyanserad belysning av en forskningstradition, som på sitt sätt saknar motstycke. Avsikten har varit att i en tid då de skilda teologiska disciplinerna alltmer kommit att arbeta självständigt utifrån olika förutsättningar likväl utforma en teologisk helhetssyn utifrån en gemensam målsättning.

Betydelsen av ett uppslagsverk som detta ligger inte minst däri att det kan motverka den mänskliga glömskan, som är en så viktig faktor i den fortlöpande forskningen. Man tror sig ofta inställd i en fortsatt positiv utveckling mot allt bättre resultat, medan man glömmer bort att mycket i själva verket har sagts bättre i en tidigare forskning. I sådana fall spelar ett uppslagsverk som TRE en viktig roll. I nutiden kommer därtill att den engelska teologiska diskursen har blivit så dominerande att den tyskspråkiga forskningen redan av språkliga skäl ofta blir förbisedd. Det kan vara befogat att tillägga den synpunkten när det gäller svenska förhållanden, att de som ägnar sig åt högre teologiska studier redan av det skälet bör göra sig förtrogna med det tyska språket, att de då också kan utnyttja TRE och dess mycket rikhaltiga litteraturlistor som hjälpmedel i forskningsarbetet.

Bengt Häglund

Michelle Becka: *Anerkennung im Kontext interkultureller Philosophie. Ein ethischer Beitrag im Ausgang von bolivianischen Liedtexten*. 312 sidor. IKO — Verlag für Interkulturelle Kommunikation, Frankfurt 2005.

Ett nytt fenomen i den internationella akademiska världen är att systematisk teologi, religionsfilosofi, missionsvetenskap och teologisk etik går in i ett samarbete, utmanade av tredje världens teologiska uppbrott. Interreligiösa och interkulturella kontexters betydelse för forskningsämnenas framtida inriktning lyfts fram på ett sätt att det redan nu kommer till fruktbara nyorienteringar. Ett exempel på detta är den här presenterade vetenskapliga avhandlingen.

Förlaget IKO, «Verlag für Interkulturelle Kommunikation» i Frankfurt/Main, har under senare år genom en målinriktad bokutgivning, oftast avhandlingar, främjat denna nya typ av produktiva interdisciplinära möten. Ett nytt bevis är Michelle Beckas avhandling i socialetik, framlagd vid universiteten i Tübingen och Cochabamba i Bolivia. Den ger uttryck för en stark teologisk fokusering, inte minst i slutkapitlet om «teologin som försvarare av avbrott» (s. 276ff).

Utifrån fältstudier i Bolivia ger författaren ett initierat kontextualiserat bidrag till fortsättningen av den

teologiskt relevanta men mödosamma interkulturella och interreligiösa dialogen. Syftet är att belysa hur traditionell västerländsk normativitet i teologisk, etisk och filosofisk metod och analys utmanas av de hittills marginaliserade «andras» livserfarenheter och framtidsvisioner.

Idéhistoriskt utgår Becka från filosoferna Axel Honneth och Seyla Benhabib, men mer centralt från den mexianske teologen och filosofen Enrique Dussel och den nyligen avlidne franske filosofen Jacques Derrida. Anknytningar görs i syfte att med egen självständig metodisk och analytisk argumentering visa hur «de andra» blir synliga och hörbara som hittills marginaliserade subjekt genom sina narrativa livsbetraktelser och erfarenheter.

Forskningshistorien och den aktuella forskningssituationen tecknas med akribi i bokens första del (kap. 1), följd av det senaste årtiondets fruktbara ansatser för interkulturell filosofi- och teologidialog hos Ram Adhar Mall och Franz Martin Wimmer, inte minst hos den kubanske filosofen i Aachen, Raúl Fornet-Betancourt (kap. 2). I andra delen breddas och fördjupas diskussionen om kulturell alteritet och erkännandet av den andre som kriterium för interkulturell filosofi, teologi och etik. Del 3 utgör en presentation, analys och tolkning av ett antal sångtexter från Bolivias folkliga kulturskapande under åren 1982–2000. En av «hemorterna» för sången är kristna «basförsamlingar», liturgier och folklig religion. Slutkapitlet i del 4 gestaltas som en välgrundad argumentation för teologisk förnyelse genom att i biblisk tradition integrera den religiöst betydelsefulla narrativa folkliga kulturen med den teologiska reflektionen.

Enligt min mening uppstår för författaren problem, när viktiga samtalspartner från väst tycks vara handplockade enligt principen «hand i handske». De ligger för nära hennes egen uppfattning. Denna borde kontrasterats med avvikande åsikter. Konsten att kritiskt bemöta blockeringar är visserligen svår men fruktbart för att skärpa diskussionen. Det är viktigt att avslöja och kritisera strukturer och motsträviga tendenser i den västerländska akademiska värld som tror sig kunna förbigå utmaningar från narrativ teologi i tredje världen. Alltför ofta avvisas teologiska element som grundar sig i de fattiga folks livserfarenheter och trosförställningar.

Avhandlingens positiva bidrag ser jag i den konkreta reflektionen över folklig sångkultur och i hur teologiskt nyskapande i tredje världen möter traditionella västteologier under postkolonialismens skede.

Manfred Hofmann

